

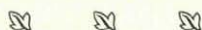
pijlpunt is No. 18, die de retouche bezit van de eerste helft van het neolithicum. Het eenige werktuig, dat geen retouche vertoont, is No. 11.

Het leeuwenandeel vormen verder de bekende trapeziumvormige stukjes vuursteen met steilretouche; No. 12 is wel een zeer zonderling specimen. Over het gebruik van mikrolithen als No. 14 handelt een vroeger artikel in D. L. N. jrg. XXXV, afl. 5 van de hand van den heer Popping, waar ik gevoegelijk naar kan verwijzen. Een zeldzaam fijn stukje is No. 16; het is een minuscuul holschaafje om pijlschachten of beenen naalden mee rond te maken. Verder vinden we onder No. 17 nog een stevig boorachtig instrument afgebeeld.

In verband met het feit, dat werktuigen van mesolithische inslag overwegen bij de vondsten, is het misschien van belang te vermelden, dat N.W. van het terrein, aan de overzijde van de spoorlijn Utrecht-Baarn het z.g. Soesterveen gelegen is. Dit is evenwel tegenwoordig geen veen meer, doch geheel herschapen in gras- en bouwland. Alleen een klein stuk is in de natuurlijke staat gelaten en thans het bezit van de Ver. tot beh. van Natuurmonumenten. Dit Soesterveen was in vroeger tijden waarschijnlijk open water¹⁾. Nu is herhaaldelijk gebleken, dat bij het uitzoeken van een geschikt jacht- en woonterrein de aanwezigheid van water een groote rol speelde voor den mesolithischen jager-visscher. Een dergelijke rol zou het Soesterveen eveneens gespeeld kunnen hebben.

Men ziet: op prehistorisch gebied levert ook het midden van ons land bij nauwkeurig onderzoek nog wel iets op.

L. A. H. BOUWMAN.

EEN MUIS!

Een kort en haastig tikje op de deur en een meisje stapt de klas binnen, vragend om een jampotje met deksel, „want Meneer heeft een muis gevangen!”

Dat tengevolge van deze mededeeling eenige drukte ontstond, — lachen bij de jongens en gichelen bij de meisjes — is het gevolg van de eigenaardige reactie op: Muis! Een muis is nou eenmaal een muis!

En toch . . . deze muis, met behulp van een borddoek en een drinkglas van haar vrijheid beroofd, waarbij de kleine vraagster ook nog een handje had geholpen, deze muis bleek een zeer bijzondere muis te zijn.

Allereerst wees het spitse snuitje er al op, dat geen gewone huis- of veldmuis zich had laten vangen. De haarkleur was ook meer bruin-rose en de oortjes en oogjes waren te klein van proportie voor onze bekende knager, al deden dan ook de tandjes voor in het spitse, maar krachtige bekje wel enigszins „muisachtig” aan.

Toen het muisje goed en wel in het gedekselde jampotje was opgeborgen — Meneer had voor alle veiligheid maar eenige gaten in het deksel gestoken — bleek ten duidelijkste, dat het druk doende diertje met de veel te kleine oogjes en de lange breed-uitstaande snorharen — een

Fig. 1. Onze Spitsmuis.

1) Nog op oude stafkaarten staan op die plaats plassen open water aangegeven.

spitsmuis was. Maar, voor een gewone spitsmuis was het toch weer te klein. En dan . . . in de klas gevangen! Een huisspitsmuis misschien?

Na twaalfen houden we om het nog altijd beweeglijke muisje conferentie. Met z'n drieën onderwijzers, zijn we het er roerend over eens, dat het een spitsmuis is en dat het qua spitsmuis moeilijk valt, om in gevangenschap in leven te blijven.

Het denkbeeld wordt geopperd, om het met een worm te probeeren. Alzoo gebeurt! En oogenblikkelijk wordt in het jampotje een worm neergelaten.

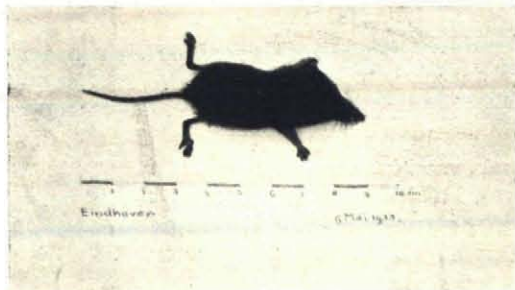

Fig. 2. *Onze Spitsmuis.*

Even oogenblikkelijk begint ons muisje deze welkome versnapering te verorberen, zich van de delibereerende omstanders geen spaan aantrekkend.

Nog een stuk en nog een, opgevischt uit het aquarium — dus de visschen te kort gedaan — verdwijnen in de spitsmuizenmaag.

Intusschen is het na twaalfen en gaan we naar huis, de muis in het jampotje met een stuk worm achterlatend.

Als ik tegen half twee terug kom in het lokaal, doet ons spitsmuisje zeer zonderling.

't Is precies, of ze haar stuur kwijt is; ze zit te bibberen soms, alsof ze koorts heeft.

Overgebracht in een grootere flesch, met een beetje aarde, een klein graspolletje om te „wandelen” en eenige vette regenwormen tot gezelschap, doet ze nog even vreemd en stuurloos. De regenworm kronkelt onder haar pootjes door en laat haar siberisch koud! Dát is niet in orde.

Juist komt de zon door de wolken en aan de lichtvlekken op de tafels en stoelen zie ik, dat het muisje in de middaguren — toen de zon tusschen de buien door nog even scheen — de zonnestralen op zich moet hebben gehad. Tegelijkertijd schiet me te binnen, wat ik zoo net in Brehm heb gelezen, n.l. dat spitsmuizen niet tegen zonneschijn kunnen en dat ze daardoor sterven.

Brehm ¹⁾ schrijft n.l.: „Bijna alle (spitsmuizen) zoeken de duisternis of de schaduw en schuwen droogte, hitte en licht; zij zijn zelfs zoo gevoelig voor deze werkingen, dat niet zelden de zonnestralen de oorzaak zijn van haar dood.”

Zou onze gevangene ook zooiets als een „zonnestek” hebben gekregen? Dan maar in de koele schaduw.

Opknappen doet ze ook dáár niet. Soms lijkt het even, of een verbetering valt te bespeuren, maar dat is maar schijn, want het is geen beweging uit vrije wil, die ze maakt. Ze heeft een eenigszins verheven plaatsje tusschen de grashalmen uitgezocht en . . . tuimelt dan plotseling weer eenige centimeters naar beneden . . . !

Als de kinderen in de klas zijn, zullen de scherpe tandjes van de muis worden gedemonstreerd. Een toegestoken penhouder wordt eerst genegeerd, dan met een piepgeluidje zóó vinnig aangepakt, dat het geheele diertje er aan wordt opgetrokken en rustig blijft hangen.

Nadat het beestje goed is bekeken, wordt er verder weinig aandacht aan den patiënt geschonken, en deze, rustig aan haar lot overgelaten, blijft even zonderling dóen. Alle eten wordt versmaad en 's avonds wordt ze uit haar lijden verlost, op snelle, pijnlooze manier.

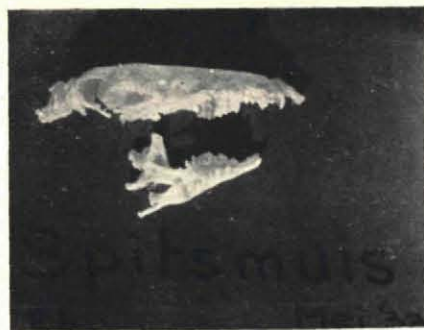

Fig. 3. *Zijn schedel.*

1) A. E. Brehm: Het Leven der Dieren, bewerkt door S. P. Huizinga.

Hierna werden bijgaande foto's gemaakt, om habitus en grootte te doen uitkomen.

Hoewel het de bedoeling was het diertje op te zetten, is daar niet van gekomen en heb ik me alleen moeten bepalen tot het skeleteeren van den kop, waarvan eveneens een foto werd genomen

Verheugd over deze letterlijk „kleine vondst”, schreef ik op het onderliggend papier wel Dwerf-Spitsmuis, maar achteraf beschouwd, kan ik me toch zoo slecht voorstellen, dat zulk een zeldzaamheid zich zóó maar laat vangen

Uit de kwestie, welke Spitsmuis nu hier is gevangen en gefotografeerd ben ik dus eigenlijk nog niet gekomen. Zoo mogelijk zou ik toch gaarne weten, of hier nu werkelijk *Sorex pygmeus* is gefotografeerd, dan wel of het een klein exemplaar is van b.v. *Crocidura etrusca*?

N a s c h r i f t:

Een correspondentie met de Red. van D.L.N. bracht meer licht in het duistere Spitsmuizen-vraagstuk. Van dezen kant werd gewezen op het artikel over Determinatie der resten van Insecteneters in uileballen van A. C. V. van Bemmelen, D.L.N. Febr. 1933.

Ook wat de namen betreft, bleek mijn Brehm iet of wat verouderd en een vergelijking met de tabellen wees uit, dat de geprepareerde en gefotografeerde schedel afkomstig was van *Crocidura leucodon* Hermann.

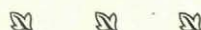
Op de detail-foto zijn duidelijk zichtbaar de bijzonder kleine tandjes vóór de eerste praemolare, met als gevolg het niet in één lijn liggen van alle vier tandpunten. Het meest rechtsche uitsteeksel op de foto is het kraakbeenig verlengsel van het spitse snuitje.

Wat de onderkaak betreft, zijn gewrichts- en hoekuitsteeksel als aangegeven voor *Crocidura leucodon* met de voor deze soort kenmerkende inham.

Het lijkt me alzoo zeer waarschijnlijk, dat voor deze insecteneter een nieuwe vindplaats en mogelijke uitbreiding van gebied valt te constateeren.

Eindhoven.

L. J. Pot.

FEBRUARI.

Eigenlijk zijn onze Februari's nog grilliger dan de Januari's. Vergelijk maar eens de sprokkelmaanden van 1921 en 1922 met die van 1917, 1927 en 1929. In 1917 kwamen de sneeuwkllokjes pas in bloei in het begin van April. In 1921 stonden ze op 6 Februari in vollen bloei, tegelijk met de elzen, en de hazelaars waren al uitgebloeid. Op dien dag begonnen ook de iepen met in het groot de bloemknopschubben te laten vallen, een iepenregen, die meestal onopgemerkt voorbij gaat, maar toch heel mooi is en tegelijk hoorden we algemeenen zang van zanglijsters. Het is wel aardig om „gelijktijdigheden” (schijnbare of echte correlaties) op te sporen tusschen verschijnselen uit verschillende planten en dierengroepen. Er zijn er meer, dan men wel zou denken ofschoon ik die schijnbare correlatie tusschen iepenbloemknopschubbenval en algemeenen zang, lijsterzang niet bevestigd heb gevonden.

Een heel aardige correlatie is die van het bloeien der voorjaarsbloemen en het ontkiemen hunner zaden. Dat geschiedt vrijwel gelijktijdig bij Winteraconiet, Boschanemoon en Helmbloem en ook bij *Crocus* en *Scilla*. Bij andere liggen die tijdstippen ver uit elkaar (zie Januari).

Als de Helmbloem opkomt in Februari op niet al te goed beschutte plaatsen, dan geeft zij aardige verschijnselen te zien in verband met de temperatuur. Zoolang de temperatuur vlak aan den grond dicht bij het vriespunt is, drukt zij de uit de scheede getreden spruit vlak tegen den grond. De bloemknoppen zijn dan wel al zichtbaar. Het ziet er uit, alsof de plant verwelkt is, maar zij is heelemaal frisch en stevig. Als de sneeuwkllokjes hoog zijn opgeschoten en het gaat weer hard vriezen, dan gaan hun stengels ook liggen, maar die zijn dan werkelijk slap, dus hier hebben we te doen met verwelken. Zoodra het gaat dooien, staan ze weer rechtop. Het is zeer onderhoudend, om bij de temperatuurwisselingen in deze maand en de al of niet sterke bezonning na te gaan, hoe de planten daarop reageeren en dan vooral te letten op de temperaturen in